

Provst Henning Hansen i Skjelby,

hans selvfortalte Levnedsløb,

udgivet af Red.

Forfatteren har i det Følgende givet en Skildring af en sjællandsk Landsbypræst's fredelige Liv, der danner et Sidestykke og en Slags Modsætning til den norske Autobiographi her nærmest foran. Om hans Personlighed og øvrige Forhold vil Optegnelsen indeholde det Fornødne, og om hans Efterslægt kan henvises til J. Vahl: Slægtbog over Afkommet af Christjern Nielsen S. 3—10, hvor en fuldstændig Stamtavle findes¹⁾.

Anno 1771 d. 15 November.

In Nomine Iesu Christi!

Guds allerhelligste Navn være evig lovet for hver en Dag, jeg har levet! Gud give mig naadelig for Iesu Christi Skyld et saligt Endeligt!

Jeg Henning Hansen, som med egen Haand selv skriver dette, jeg er født til Verden A^o 1725 den 5^{te} Januarii, som var en Fredag, om Morgenen Kl. halvgaaen 4, i Sørbymagle Præstegaard i Wester-Flacheberg Herred her i Sielland, hvor mine salige Forældre den Tid boede. Min Fader var Magister Hans Hansen²⁾, paa den Tid Sognepræst for Sørbymagle og Kirkerup Meenigheder, og min Moders Navn var Malene Iort³⁾. Benevnte min Moder var min sal. Faders anden Huustrue⁴⁾, og var jeg af dette Egteskab min salige Moders førstefødte Barn⁵⁾, og blev opkaldet efter min Morfader Sr Henning Iort, Bryggere og Borger i Kiøbenhavn. Tredie Dag efter min Fødsel blev jeg hjemmedøbt af min sal. Fa-

¹⁾ Originalen er i Familiens Eje, men har været udlaant til Hr. Cand. C. Bladt, der har afskrevet den for dette Tidsskrift.

²⁾ Søn af Amtsforvalter Jens Hansen i Thisted, f. 1682 og Skibspræst paa Flaaden, indtil han 1717 blev kaldet til Præst i Sørbymagle. En Broder af ham var Commandeur-Capitain Peter Hansen († 1725, se Garde: Efterretn. om den D. N. Sømagt IV 638, 14). En Farbroder var den Etatsraad Ole Hansen, der sprang i Luften med Dannebrog 1710, da han som Deputeret i General Commissariatet førte Tilsyn ombord (Garde: Den D. N. Sømagts Hist. 1700—1814 S. 29, Chr. Hansens Liv og Levnet, Kbh. 1791, S. 10 [cit. som »Chr. Hansen«]).

³⁾ Næstsødskende Barn af den første Kone (Chr. Hansen S. 10).

⁴⁾ I. * Ellen Mule, † 1722 i Barselseng efterladende sig Sønnen Jens (Sml. Hofmans Fund. I Tavle t. 262, Giessings Jubell. II 1. 142).

⁵⁾ De to andre vare: den yngste, Christian, f. 1727 ⁷/₂, hvis autobiographiske Optegnelser nævnes i Note 2, og Ole, der som ungt Menneske forliste (Chr. Hansen S. 13).

der selv d. 8^{de} Ianuarii og siden d. 21^{de} Februarii ført til Kirke til min Daabs Confirmation, som blev forrettet af Provsten Mag. Holger Olivarius i Ørsløf, paa den samme Dag som min Moder holdt sin Kirkegang, da sal. Biskop Hagerup af Dronthiem samme Dag, som var Maanedes Bededag, prædikede for min Fader i Sørbyemagle Kirke, siden han af en Hændelse var der just i de Dage, førend han strax siden reiste til Norge.

Saasnart jeg var kommen til Verden, mødte mig en Vanskelighed og saa stor Fare, at den nesten hafde udslukket mit Liv i sin første Begyndelse. Den Amme, som mine Forældre hafde antaget til at opfostre mig, var allerede paany frugtsommelig og hafde ikke Die. Hun taug dermed og negtede alting, meenende, at hun med Øl og andet af den Mad, hun selv skulde have, vilde opføde mig; men omendskiønt dette snart blev opdaget, fulgte dog megen Sygdom og Svaghed derefter baade i min første Barndom og siden. Da jeg omtrent var 5 Aar gammel, var jeg engang saa syg, at min Fader, som en Dag vilde reise til Slagelse, tog først Afsked fra mig, og som han ei ventede, at jeg kunde opleve hans Hiemkomst, lyste han i sin Kierlighed Herrens Velsignelse over mig, som den der laae paa sit Yderste, men just treffer han uformodentlig i Slagelse en Medicus, som han overtaledede strax at følge hiem med sig til denne syge Dreng, om han endnu var ilive, og saaledes ved Guds Naade blev jeg atter opholdet.

Jeg gik først i dansk Skole i Sørbyemagle hos en brav Skoleholder i en af de af sal. Friderich den 4^{de} funderede danske Skoler, som hed Christopher Madsen Svanning. Og saaledes gik min første og spædeste Alder bort, saalænge mine Forældre endnu boede i Sørbyemagle. A^o 1731 i November Maaned blev jeg med dem ført til Skielbye Præstegaard, hvor jeg nu ved Guds store Naade og Godhed er endog paa denne Dag, efterat min sal. Fader Aaret tilforn af sal. Ober-Kammer-Herre von Plessen¹⁾ var kaldet til at være Sognepræst for Skielbye og Gundersløf Meenigheder. Jeg var da 6 Aar gammel, og nogen Tid derefter antog min Fader en privat Præceptor i sit Huus, ved Navn Niels Erichsen, som læste for mig og mine 2 yngre Brødre, men denne Præceptor mistede vi snart og fik en anden i Stedet, som heed Svend Biergboe²⁾,

¹⁾ Carl Adolf Plessen, f. 1678, til Førslev, Gunderslevholm, Saltø, Dronninglund m. m., † ugift 1758 Jan. 30 (Benzons Stamt. i Geheimearchivet).

²⁾ Sml. Chr. Hansen, S. 12—13.

som nogle Aar blev hos os. Dette Arbeide gik langsomt, efter Sædvane med de fleste private Informationer. Hvad Skrivning og dansk Læsning angaaer, da var det vel nogenledes, men Latin og andet, som hører til Artes liberales, havde ingen ret Art. Omsider da jeg og mine 2 yngre Brødre nogle Aar havde læst hiemme, og vores Fader selv i Aaret 1741 havde antaget os til Confirmation, — vores Præceptor var og samme Tid bleven kaldet til at være Præst i Vestindien, — blev af vore Forældre resolveret ikke længer at holde nogen Præceptor til os i Huset. Det blev da nøye overveiet i største Kierlighed og Omsorg for os, hvad Vei med enhver af os skulde tages, og jeg blev alene iblandt os opoffret til at fortsætte boglige Kunster. Den milde Gud opvakte da en velsignet Leilighed for mig i Kiøbenhavn, idet den gode og berømmelige Hr. Mag. Kaasbøll¹⁾, Sognepræst for Hellig Geistes Meenighed, som var gift med min Moders Syster, lovede mine Forældre gratis at give mig frie Adgang til sit Bord, som og med største Fromhed og Kierlighed skete, og kan jeg visselig ikke noksom beskrive det gode, som disse dydefulde Mennesker beviste imod mig, da jeg ikke alene blev forsynet med den herligste og ypperligste Pleie og Hielp i Sygdom, samt hvad jeg fattedes, men endog idelig blev opvakt og

¹⁾ Eiler Christopher Pedersen K. Om hans Slægt, der oftere forekommer i dette Stykke meddeles hovedsageligt efter Gen. Kaasbølls Samling i Geh. Archivet:

Peter Kaasbøll,

Præsident i Thronhjøm, * Mille Schøller

(D. af Eiler Caspersen S. t. Kirkesæter og Susanna Christoffersd. Tønder).

8 Døtre og 4 Sønner:

Anne K., * Ludvig Iversen Munthe, Tolder i Molde.	Gundel K., * Thom. Friis, Controlleur i Thronhjøm.	Susanna K., * 1. Marcus Nissen, Kbm. i Fosen, 2. Chr Friis, Tolder i Fosen.	Ellen K., * Troels Smith, Generalfiskal.
Johanne Marie, * Provst Mag. O. N. Sletting i Eiby v. Kjøge.	Else Mary, Mille, †† unge men voxne i Pesten 1711.		Elisab. Cath., † ung.
Eiler Christoffer Kaasbøll. f. 1682, † 1754, Mag.. Præst i Kbh., * I. J. Sophie Møller, 2. 1715 Bodil Lisbeth Jort (f. 1681. † 1767, D. af Kjøbm. J., * 1. Dusseldorff).	Peter Kaasbøll, Generalen, se II 2.	Caspar Schøller Kaasbøll, † som Søkadet paa Rejsen fra Ostindien til Persien.	

Peter K., Mille Johanne K., * Prof.
Rect. i Nakskov. Casp. Frid. Munthe.

opmuntret paa allerkræftigste og bedste Maade baade til at fortsætte mine Studeringer, saa og til at vogte mig for Verdens Galskab, men desmere lægge Vind paa noget nyttigt og retskaffent. Under saadan min kiære Morbroders Direction blev jeg da strax sat i vor Frues latinske Skole i Kiøbenhavn. Men da jeg skulde examineres, kunde jeg ikke vel forsvare den 6^{te} Lectie, hvori jeg dog for min Morbroders Skyld og ved hans Recommendation blev antagen af Mag. Hemmer, som den Tid var Hører, og maatte jeg da gjøre Regning paa at sidde der i 2 Aar.

Jeg reiste ganske alene blot med et Brev i Lommen til min Morbroder Mag. Kaasbøll fra mine Forældres Huus Christi Himmelfartsdag 1741, og kom Dagen efter til Kiøbenhavn, hvor jeg fandt alle Ting paa rede Hænder formedelst velbemældte min sal. Morbroders Godhed. Logement var leedigt for mig og inden Pindsedag var jeg allerede antagen i Frue Skole. Min Fætter Sr Peter Kaasbøll havde forskaffet mig en Contubernal, som var Christopher Rose, som skulde betale den halve Leje af Kammeret, som vi laae paa; men da dette tilsyneværende vakkre unge Menniske, som var Discipel i Mester-Lectie, ikke levede saa ordentlig som han burde, skaffede Hr. Professor Munthe mig en anden Contubernal, som var den brave Hr. Thomas Møller, som nu er Sognepræst i Store-Heddinge, men den Tid og var Discipel i Mester-Lectie i Frue Skole. Vi to kom godt tilrette med hverandre, og han logerede hos mig først til han som Student fik en Condition hos den bekiendte Biørn paa Christianshavn, og siden, da han flyttede fra Christianshavn, kom han til mig igjen, siden jeg endnu den Tid laae ved Universitetet, og medens han saaledes anden Gang logerede hos mig, blev han kaldet til et Præste-Embede i Jylland. Da jeg i 6^{te} Lectie i vor Frue Skole havde læst et Aar under Mag. Hemmer, fik vi en nye Hører, som var Mag. Høyer, og Aaret efter 1743 kom jeg først i den øverste Lectie, hvor jeg i 3 Aar endnu under Hr. Professor Schade og Munthe blev ved at fortsætte mine Studier, indtil jeg endelig omsider, da jeg alt var 21 Aar gammel, kom til Academiet A^o 1746. Af disse 5 Aar, jeg saaledes freqventerede Skolen, var de 2 første de vanskeligste; siden blev det bedre, og jeg var lykkelig nok i min første Examen, da jeg, fornemmelig hvad det latinske Sprog og Auctorum Læsning angik, havde gjort temmelig god Fremgang.

Jeg udvalgte strax sal. Etats-Raad og Professor Gram til min Privat-Præceptor ved Universitetet og anmeldte mig som Exerci-

tiarius ved Klosteret. Jeg fik strax Scheels Stipendium og Aaret efter Frisis, og ved saavel mine Forældres som min Morbroders Godhed fremdeles var jeg den Tid langt mere lyksalig, end jeg havde Skønsomhed paa. Mine Forældre betalede mit Logement og klædede mig; min Morbroder gaf mig fri Kost og Adgang i sit Huus, og af Universitetet havde jeg tilvisse 50 Rdr. aarlig i 3 Aar. A° 1747 udi Maji Maaned sustinerede jeg Examen philosophicum, efterat jeg havde frekventeret foruden Professor Munthes publice Lectiones ogsaa Justice Raad Anchersens, Thestrups og Kalls Collegia i Særdeleshed, saa og Justice-Raad Horbows, af hvilken sidste jeg var saa lykkelig at blive meget elsket, som en af hans beste Discipler. Jeg erholdt og i denne Examen den beste Character Laudabilem, og fik derpaa Baccalaurii Graden under Hr. Justice-Raad Thestrup. Saaledes havde jeg nu i 6 Aar bestandig været i Kiøbenhavn, uden at jeg lidet imellem for en kort Tid reiste hjem til Skielbye, naar Feriæ kunde være ved Skolen og Academiet, men siden var jeg mest hos min Fader, og da han i Aaret 1748 af sal. Biskop Herslof blev overtalet til at antage sig Provstiet i Øster-Flacheberg-Herred, fornam jeg nok, at han gjerne vilde have mig mere og mere bestandig hos sig. Jeg begyndte vel strax efter Examen philosophicum at søge Theologorum Doctor Wøldike og Holms Lectier og Collegia baade explicatoria og examinatoria, men jeg begyndte dog strax, da min Fader var bleven indviklet i Provste-Embedet og allerede var en Mand af 66 Aar, at tenke paa saa snart muligt at forlade Universitetet. Og da jeg engang af en Hendelse hørte, at en Person var allerede antegnet for at komme op til Attestatz i December Maaned 1748 og jeg kienkte ham, og vidste, at vi paa een Tid var kommen til Academiet, men jeg fik og tillige at vide, at han ei kom, men blev forhindret, at han ei i den Maaned kunde indfinde sig, saa overkom mig med et Lyst til at lade mig tegne i hans Sted, hvilket og den gode sal. Doctor Wøldike accorderede mig, at saafremt den anden, som var tegnet, ikke mødte, skulde det være mig tilladt at møde. Saaledes gik jeg da op paa den bestemte Dag, ikke saa vel bereed som jeg burde, men i Ungdoms Hidsighed, søm dog ved Guds Naade gik lykkeligt af. Jeg havde hverken ladet min Fader eller nogen af mine Venner vide noget deraf, og saaledes stiltiende absolverede jeg Examen theologicum under Doctor Wøldike og Holm. Jeg var og saa lykkelig, at jeg fik den Character, som jeg gav an til, nemlig haud illaudabilem. Min sal. Fader blev vel forundret

over min Dristighed, men da jeg lykkelig var expederet, blev han siden vel fornøyet dermed, siden jeg nu bestandig kunde være hos ham. Jeg maatte vel endnu nogen Tid idelig komme til Kiøbenhavn imellem, freqventerede og Professorernes Lectier, naar jeg var tilstede, men da mine Stipendia ophørte, flyttede jeg siden reent fra Kiøbenhavn til Skielbye. Her hafde jeg nu ved Guds Naade og Forsyn, samt mine Forældres store Godhed, Fromhed og Kierlighed idel gode Dage; jeg fik og Tid efter anden temmelig Øvelse i at prædike, saa og god Kundskab om alt, hvad der henhører til Prædike-Embedet at forestaae. Det faldt mig i Begyndelsen heel vanskeligt at prædike, jeg fandt det heel møysommeligt, da jeg baade vilde skrive alle Ting og lære det tillige udenad; men ved Guds Naade og efter nogen Tids Øvelse blev det mig istedenfor et suurt og tungt Arbeide et meget behageligt. Jeg fæstede da i Jesu Navn mine Tanker dertil alene ved Prædike-Embedet at søge al min Forfremmelse videre. Jeg hafde Tid og Leilighed nok til at studere, og da begge mine Forældre vare ved høy Alder, men min salig Moder i Særdeleshed i de sidste Aaringer meget svag og skrøbelig, ja endog hafde et meget tungt Kors at bære formedelst aandelige Anfægtninger og forskrækkelig Sjøleangest, saa blev jeg derved tillige til min store Nytte prøvet i adskilligt, og saaledes henvendt til et stille og indgetogent Levned, at jeg omsider meget lidet bekymrede mig om nogen anden Ting i Verden end at dyrke Gud troelig, og at glæde og hielpe mine kiære Forældre ved min Nærværelse, hvortil og den milde Gud selv gav mig Lykke og Velsignelse.

I denne Tid, da jeg saaledes var i Roelighed hos mine Forældre og tjente dem troelig, fik jeg en uventet Belønning, idet jeg i det kiøbenhavnske Lotterie vandt 500 Rdr. i Interessentskab med sal. Jomfrue Ellen Cofod, som iligemaade var her i Huset hos mine Forældre, og paa sin Side var dem til en stor Hielp. Vi to stakkels unge Mennisker tenkte nu, at vi var rige Folk, og da vi alt hafde gode Tanker om hverandre tilforn og var saa godt som opfødte Børn sammen, saa forbandt vi os og indbyrdes hemmelig med Egteskabs Løfte, men vi aabenbarede ikke vores Forsæt for noget Menniske. Denne skiulte og forborgne Glæde blev snart formærket for os og omsider i en Hast ganske dempet og omskiftet til den største Bedrøvelse og Smerte for mig. Thi nogen Tid derefter døde min sal. Moder d. 17 Martii 1752, da min Fader den Tid var i sit 70^{de} Aar: Og omendskiønt min salig Moder længe hafde været

meget syg og skrøbelig, saa dog efterdi jeg ikke tilforn hafde været tilstæde ved noget Dødsfald, rørte det mig overmaade meget. Min Fader skrev da sidst i dette Aar en væmodig Ansøgning til sal. Hr. Ober-Cammer-Herre von Plessen som Kirke-Patron, forestillede sin høye Alder og Eenlighed, og bad, at han maatte nu tage mig til Personel-Capellan, samt recommanderte mig videre til spem successionis i Fremtiden eller og anden Promotions Forhaabning i det mindste. Men han fik strax det Svar, at han gjerne maatte antage mig som Capellan pro persona, derimod maatte ikke ventes Expectance paa Kaldet, og angaaende videre Forfremmelse i Tiden da blev dette endog, som nogle har villet forklare det, meget kold-sindig erindret. Vist nok er det, at min sal. Fader tog Sagen siden i Betragtning, og imidlertid lod det beroe med at antage mig som Capellan. Jeg reiste derfor alene ind til Kiøbenhavn, og i December Maaned A^o 1752 Dom. 2^{da} Advent. til Aften-Sang i Hellig-Geistes Kirke prædikede for min Dimis under Doctor Rosenstands Censur, som gav mig den beste Character Laudabilem for min Prædiken. Jeg logerede i den Tid hos min ældste Broder, sal. Gouverneur Jens Hansen¹⁾, som den Tid var i Kiøbenhavn, og da jeg hafde faaet løst mine Dimis-Sedler hos Pedellen, reiste jeg strax hjem til Skielbye igien. Saaledes gik endnu næsten 2 Aar frem videre, indtil min sal. Fader omsider, da han nu var i sit 72 Aar, resolverede ei at bie længere, men besluttede i Guds Navn at søge at faae mig til personel Capellan. Dette blev da og ved Guds Naade fuldført i Aaret 1754, da jeg fik kongelig Vocation, og af Hr. Biskop Harboe blev examineret og ordineret d. 30 Octobris. I den Tid logerede jeg hos min Broder Christian Hansen i Kiøbenhavn, som just i samme Tid hafde en Reise for til Vestindien, og mente da vi to Brødre, som den Tid og ingen flere Søkende hafde, vi maatte nu tage Afsked med hverandre i Kiøbenhavn, da han rejste til Vestindien²⁾, og jeg til min nye Station i Skielbye.

Derpaa blev jeg af min sal. Fader selv indsat i begge Kirkerne Dom. 24 Trinit., som og var den sidste Søndag i Kirke-Aaret, og den neste Søndag efter, som var Dom. 1 Advent. 1754, holdt jeg min første Prædiken som ordentlig ordineret Præst for Meenhederne.

¹⁾ af første Ægteskab (se ovenfor S. 305 Note 4). Student fra Roskilde 1739, arvede en Formue efter Admiral Deichmann i Wien, rejste til Vestindien, gjorde der et rigt Giftermaal og blev Gouverneur paa S. Croix (Chr. Hansen S. 11—12).

²⁾ Om denne Rejse og om Opholdet i V. Indien, se Chr. Hansen S. 17 ff.

Da jeg nu stedse i saa lang Tid bestandig hafde været hos min Fader, og idelig var øvet i at prædike og forrette andre Præste-Embedet vedkommende Affairer, saa fandt jeg nu en velsignet Frugt og Nytte deraf. Alting var mig let og uden stor Besværighed. Jeg hafde og den Lykke at være elsket og yndet af alle, og min trofaste sal. Fader belønnede mig rigelig og fuldkommelig, ikke alene promte efter Forordningen om Huuskapellaner, men endog i sin Kierlighed til mig og gav mig et og andet betydeligt og i Særdeleshed (som jeg her med al Taknemmelighed bør nevne og erindre) alle hans Bøger, som dog vare endeel, saa og et Chatoll, hvori han hafde forvaret en Hob skrevne Ting. Saaledes begyndte jeg nu at leve i en ret ynskelig og lykkelig Tilstand.

Men med en nye særdeles Modgang tempererede strax efter Guds Forsyn denne Glæde. I Aaret 1756, d. 21 Aprilis, behagede det Gud at bortkalde ved Døden salig Jomfrue Ellen Cofod, som jeg nogen Tid hafde været hemmelig forlovet med; hendes Sygdom var Tæring, og hafde vel været sterk nogen Tid om Vinteren tilforn, men om Mandagen i Dimmelugen maatte hun stendig begive sig tilsengs, og saaledes omsider meget særdeles stille og salig hensov i Herren Dagen efter Paaske 3 hellige Dage. Dette Dødsfald ned slog og bedrøvede hiertelig baade mig og min Fader, hvis Huusholdning hun nu i 4 Aar efter min salig Moders Død saa meget vel og med saa stor Berømmelse hafde forestaaet, at endog alle maatte admirere hendes Forstand og dydige Opførsel. Da dette salige Menneske formodede hendes Dødstid at nærme sig, beskikkede hun alle Ting i betimelig Tid saa yndeligt og ordentligt, som det nogensinde kunde blive. Saasnart hun om Mandagen maatte begive sig ganske tilsengs, tænkte hun strax paa at ville have hendes Testamente forfattet; jeg bad hende indstendig at sette saadanne sørgelige Tanker tilside, som jeg frygtede skulde være hendes Helbred skadelig, med væmodigste Forsikring, at om hun ved Døden skulde blive bortkaldet, det da ikke skulde krenke mig det mindste, om jeg ei blev hendes Arving, som hun endelig vilde have; thi det var mig alene om hendes Liv og hendes Person at gjøre, og om jeg ei maatte beholde dette, agtede jeg hendes Efterladenskab meget føye. Men jeg maae sige, at dette salige Guds Barn snart og aldeles overvandt og beskjemmede mig ret med hendes fornuftige Svar og med hendes overmaade berømmelige Tenkemaade: Hun declarerede da, at hun aldeles ikke tvivlede om min Kierlighed og det var og ikke for min Skyld alene, at hendes

Testamente skulde forfattes, men da hun i en 15 Aars Tid havde været i min Faders Huus og han nu var i sin høye Alderdom 74 Aar, saa foruden den Kierlighed, hun absolute vilde vise imod mig, vilde hun og aldeles ei, at hendes mange Udarvinger skulde foruroelige min Fader, som havde bevist hende saa meget godt, da dog, naar hendes Eftenladenskab blev delet, det dog ikke var betydeligt til nogen af dem. Jeg saae da ved nøyere Eftertanke, at jeg i alle Henseender maatte give mig tabt, og omendskiønt jeg aldrig tilforn havde haft det Hierte at torde lade mig det mindste mærke for min Fader om vores hemmelige Forlovelse, saa gik jeg dog derpaa til ham og dog med stor Frygt aabenbarede alle Ting. Men endskiønt vi nu dog visselig begge to var bange for Bebreidelse og Irettesættelse, saa dog maae jeg tilstaae, at da jeg havde forklaret alle Ting, viste dog min gode og trofaste sal. Fader al Kierlighed og Medlidenhed med os, hvilket jeg og strax i Øyeblikket berettede det salige Menneske med største Hiertens Glæde og haabede tillige, at denne behagelige Tidende endog skulde være behjelpelig for hendes Helbred. Hendes Sind blev og derved meget lettet, da hun hørte, at min Fader i alle Ting var vel fornøyet med os, havde endog formodet det samme om os lenge, at vi hemmelig havde Godhed for hverandre, og tillod os frit, saasomt hendes Helbred maatte tillade det, at komme i Egteskab med hverandre og være hos ham, da han forsikkrede os om al faderlig Godhed og Kierlighed. Men i hvor ønskeligt og glædeligt dette endog var for hende, saa var dog stedse hendes Tanker henvendte til at faae et Testamente forfattet, ja hun drev nu med saadan Force derpaa, at omendskiønt det var i Dimmelugen, og Gud veed jeg havde travlt nok, og bad dog alene at maatte opsette det til Paaske hellige Dage var forbie, saa dog alligevel var der ingen Redning, men jeg maatte til den 16 Aprilis, som just var Langfredag, om Eftermiddagen være færdig dermed, og hun endelig af alle vedkommende vilde have det underskrevet og forseglet, som da og skete. Dagen derpaa blev hun, efter indstendig Begiering, af min sal. Fader betient med det hellige Sacramente og viste sig nu ret vel tilfreds, indtil hun som tilforn er mældet Dagen efter Helligdagene om Eftermiddagen ved en salig Død blev bortkaldet. Saa godt et Eftermæle og saa kierlig og berømmelig en Ihukommelse, som dette salige Menneske efterlod sig baade hos min Fader og mig, saa emfindtlig blev hun og savnet i sin Bortgang af os begge. Hvad hendes Testamente angaar, da havde min salig Fader slet

ingen Uleilighed heraf, jeg ikke heller; dog lod det engang nogle Aar efter, da min salig Fader allerede var bortkaldet, ligesom nogle af hendes Arvinger vare noget misfornøiede dermed, men det faldt dog strax bort, førend jeg engang vel fik det at vide.

I dette samme Aar 1756 d. 1 September kom min Broder Christian Hansen tilbage igien fra Vestindien, som atter var min Fader og mig til stor Glæde og Vederqvægelse, da han hafde haft et betydeligt Erinde at udføre i Stervboen efter sal. Gouverneur Hansen. Imidlertid medens jeg nu saaledes var personel Capellan, forefaldt en Vacance til Præste-Embedet i Fodbye, hvilket man meente, at jeg skulde giøre Ansøgning om hos sal. Ober-Cammer-Herre von Plessen. Min gode sal. Fader var og af Begyndelsen af de Tanker, ja endog selv med egen Haand hafde rettet og omskrevet et og andet i den Supplique, jeg i denne Henseende hafde opsat, men da jeg efter min Faders Ordre først skulde forhøre hos Hr. Hvid¹⁾ i Fodbye, om han og virkelig hafde faaet sit nye Kalds-Brev paa Qvislemark Kald, og jeg i et meget ondt Veir med største Besværlighed hafde redet til Fodbye, hafde min gode sal. Fader, inden jeg kom hiem igien, betænkt sig ganske anderledes end tilforn. Det var aftalt imellem os, at han skulde skrive paa min Supplique og recommendere min Sag, men dette vægrede han sig nu for og sagde, at om jeg alligevel vilde sende min Ansøgning frem, saa kunde jeg. Han frygtede med sin Paategning at støde Ober-Cammer-Herren for Hovedet, som kunde tenke, at jeg var nødvendig at beholde for min Fader selv som en Hielp hos ham i hans høye Alder, og det kunde ikke skikke sig, at da han for et Par Aar siden saaledes hafde antaget mig som en høyt fornøden Hielp for sig, nu skulde selv hielpe til, at han kunde miste mig igien; med et Ord: min gode salig Fader var tvivlraadig herudi. Jeg var derimod strax ikke tvivlraadig i at lade min Ansøgning blive tilbage, og naar nogen taledede til mig derom, svarede Nogle, at omendskiønt den 4^{de} Bøn i vor Fadervor vel befaler os søge det daglige Brød, saa bør vi dog stedse erindre det 4 Bud i Guds Lov, og den Velsignelse, der er lovet de lydige. Og Guds hellige Navn være æret! Jeg har aldrig haft mindste Aarsag til at fortryde det. Saa og gjorde denne Omstændighed ikke den

¹⁾ Jacob Jensen Hvid, resid. Capellan i Fodbye, 1756 Præst i Kvislemark, 1766 ved Frelsers Kirke paa Christianshavn, 1773 Provst ved Frue Kirke i København, 1779 General-Kirke-Inspektør, † 1782 (Wiiberg II 126, 35).

allermindste Forskiel i al Kierlighed og Hengivenhed mellem mig og min Fader, det 4^{de} Buds Forjættelse har den milde Gud rigelig af Naade skienket mig, ikke alene langt over min Fortjeneste, men og over alt det, jeg den Tid kunde vente eller torde endog giøre mig den mindste Tanke om. — Der blev og ellers engang af mig selv og engang af min Fader paa mine Vegne søgt om Forfremmelse for mig til et Præstekald, saaledes som vi syntes at have god Anledning til, men dette var og forgjæves.

Og saaledes gik da Tiden hen for mig indtil Begyndelsen af det Aar 1758. Dette Aar begyndte strax og blev ved med store og meget betydelige Forandringer i Henseende til mig. Strax udi Januarii Maaned døde sal. Ober-Cammer-Herre von Plessen, og derpaa først i Februarii Maaned blev Hr. Provst Aggerup¹⁾ i Wallensved kaldet til Hyllested. Denne Vacance i Wallensved gjorde min Fader og mig meget opmærksomme; man ventede vel, at den gamle Plan skulde blive fulgt, og at Hr. Byssing, som den Tid var i Fodby skulde blive kaldet til Wallenswed, men da jeg nu paa 4^{de} Aar hafde tient som Capellan pro persona hos min Fader, og i den Sted alt Haab om Succession i Skielbye var i sal. Ober-Cammerherrens levende Live ganske ude, saa derimod nu blev formodet, at Deres Excellence Hr. General von Plessen²⁾ skulde blive Eiere af Gundersløfholm, og idetmindste vidste man, at han var den fornemste af sal. Ober-Cammerherrens Arvinger, samt at han var ophøyet indtil Skyerne og udraabt særdeles blandt alle Mennsker for den største Naade og Godhed at bevise enhver, — alt-saa fattede min sal. Fader endelig Mod til at lade paa nye en Ansøgning komme frem, hvortil Hr. Provst Agerup især ved en Hændelse var meget behjelpelig. Thi da han hafde faaet sit Kalds Brev paa Hyllested, reiste han strax til Soer for at takke de unge Grever³⁾ for den Naade, ham var beviist af deres Moder⁴⁾, og for at giøre sin Opvartning for dem, og paa Vejen til Soer kom han ind til min Fader for at tale med ham, og de kom da paa Tale

¹⁾ Peder Christensen Aggerup. (Denne og lignende presbyterologiske Notitser ere, hvor Andet ikke bemærkes, hentede fra Wibergs Præstehist.)

²⁾ Frederik Christ. Plessen, f. 1717, † 1783, t. Gunderslevholm, General af Cavalleriet, Brodersøn af førnævnte Carl Adolf Pl. (Benzons Stamt.).

³⁾ Holstein (Holsteinborg): Kai Joachim Detlef, f. 1742, † 1760 som Cornet i Garden, og Henrik, f. 1748, † 1796 som Kammerherre og Greve til Holsteinborg (Benzons Stamt.).

⁴⁾ Lucie Henriette Blome, f. 1719, † 1772, fra 1749 Enke efter Grev Fred. Conrad Holstein Holsteinborg (f. 1704, Gen. Lieut. m. m., Benzons Stamt.).

om mig. Da sagde han til min Fader, at der nu endelig efter Tidernes Forandring maatte giøres Anstalt. Derpaa blev der i Guds Navn resolveret, at jeg strax skulde opsette en Supplique, men paa den Maade, at jeg vel søgte om Wallensved Kald, men dog om det naadigst maatte behage Deres Excellence Hr. Generalen hellere at ville give mig Succession paa Skielbye for min gamle Faders Skyld, da vilde jeg være fornøyet. Dette hafde jeg nu snart ferdig og forfattet paa beste Maade, og min gode sal. Fader, endskiont med Besværlighed, som hiertelig rørte mig, satte sig ned at skrive derpaa. Jeg erindrer stedse med ret Væmodighed, at den gode velsignede gamle Mand maatte have Lys tændt for sig høyt oppe om Dagen, da han skulde skrive, og da declarerede han endelig med et rørt Hierte og med en rystende Haand: At han ei med en god Samvittighed kunde negte mig at søge Forfremmelse eller at recommendere mig dertil, men da jeg hafde tillige søgt om at faae Succession paa Skielbye Kald, saa bad han fornemmelig, at dette maatte skee til hans store Trøst i Særdeleshed udi hans 76 Alders Aar. Denne Supplique blev strax sendt til min Broder Christian Hansen i Kiøbenhavn, med Begiering, at han vilde levere den til Cammerherre Berregaard¹⁾ for at befordre den. Der blev ikke skrevet et Ord til Berregaard, fordi han kiendte intet til mig, og jeg vilde ikke engang incommodere min gode sal. Fader mere i denne Sag, men bad min Broder mundtlig forrette det øvrige, da han [Berregaard] kiendte min sal. Fader meget vel, ja endog i Slegtskab var ham langt borte noget paarørende. Dette havde nu til Guds hellige Navns evige Ære den allerønskeligste Virkning. Cammerherre Berregaard har selv sagt mig siden, at jeg hafde Aarsag til at prise Guds Forsyn, thi min Ansøgning kom i hans Hænder just i saadan Tid, da General von Plessen var ham saa høylig forbunden, at han ikke kunde negte ham noget. Der er tillige en og anden Omstendighed sagt mig siden, som har sat mig i den største Forundring, saa at jeg og mange andre, som har vidst det, aldrig nok har kunnet ophøye den guddommelige Direction og store Naade imod mig. Det var strax i Begyndelsen af Februarii Maaned, at min Ansøgning blev sendt til Kiøbenhavn, og det varede lenge, at vi her i Skielbye ikke hørte noget dertil. Imidlertid blev

¹⁾ Willum B., f. 1717, † 1769, Kmh., Geheimer. etc., S. af Conferentsr. Chr. B. (f. 1683, † 1750, * Jytte Worm) og Sønneson af Enevold B. (f. 1653, † 1731, adlet 1726, * Anne Sæe). (Benzons Stamt.)

Hr. Byssing i Fodbye kaldet til Wallensved og en anden igjen til Fodbye. Endelig kom et Brev fra min Broder med Posten, som meldte, at han hafde været hos Cammerherre Berregaard, men han hafde sagt, at Suppliqven rigtig var bleven leveret, og Generalen hafde været saa naadig at give ham mundtlig positiv Løfte, at min sal. Faders Forlangende skulde blive opfyldt. Vi biede derpaa med Længsel nogen Tid igien, men fornam ikke til noget; endelig resolverte min Broder efter vores Forlangende og med Cammerherre Berregaards Vidende at lade sig selv personlig anmelde hos Deres Excellence Hr. Generalen, og dette var først den 2^{den} Paaske-Dag. Derpaa kom da om Onsdagen, som var Dagen efter Paaske hellige Dage, et Brev til min sal. Fader, hvori min Broder meldte: Hans Excellence Hr. Generalen hafde naadigst forsikkret, at min sal. Faders Ynske ganske skulde blive opfyldt, og ingen uden jeg skulde blive hans Successor, men dette maatte endnu nogen Tid være hemmeligt, indtil nogle Sager angaaende sal. Ober-Cammerherrens Stervboe var bragt i Rigtighed, hvilket min Broder alt-sammen paa hans Vegne skulde lade min Fader vide. Jeg var just den Dag i Nestved i et Erinde for min sal. Fader, hvilket jeg og efter hans Ynske lykkelig fik forrettet og kom hjem om Aftenen Kl. omtrent 7. Jeg vidste intet af dette Brev, men fortalte mit Erinde, som min sal. Fader var meget vel tilfreds med, og endelig da han et Par Timers Tid hafde opholdt mig, viste han mig uformodentlig dette Brev, og som han sagde, at han saa lenge ei hafde ladet sig mærke med for at vise mig Prøve paa, at han nok efter Befaling skulde tie dermed, og bad mig nu ligeledes at forholde mig i denne Sag med al Taushed. Dette var os nu begge, som let kan sluttes, en særdeles indtagende Glæde. Vi takkede Gud inderlig begge, og befalede os an fremdeles den samme hans naadige Direction, som saa kiendelig hafde udført Sagen hidindtil. Min sal. Fader hafde ved Michels Dags Tider forrige Aar vel i nogen Tid været plaget af en Qvartan-Feber, men dette var dog lykkelig gaet over. Han hafde og Vinteren over befundet sig temmelig vel, og var nu efter Paaske, saavidt man kunde synes, ved meget god Helbred. Han prædikede selv hver anden Søndag endog lige til Dom. Rogate¹⁾ 1758, som var den sidste Gang den salige Mand var i saadan Forretning. Han befandt sig den Dag meget vel, ja Tirsdagen derpaa var han tilligemed min Broder og

¹⁾ 5. Send. eft. Paaske.

mig i Glumsø for at besøge Provst Bejer, og fattedes intet, var og den følgende Onsdag Formiddag aldeles vel, men om Eftermiddagen samme Onsdag, som var Dagen før Christi Himmelfartsdag, blev han med et overfaldet af en forskrækkelig Ryg-Pine og Afmagt i Benene. Han holdt sig vel oppe, men blev dog alle Øyeblik svagere og svagere nu paa en nu paa en anden Maade: omendskiønt det Hold i Ryggen syntes at sette sig noget og han endog den sidste Tid bedre kunde gaae end af Begyndelsen, saa dog forlod ham baade Søvn og al Lyst til Spise, saa og satte Svagheden sig for Brystet med Hoste, men han vilde hver Dag være oppe og iklæd, og dette continuerede saaledes til det sidste.

Dette foregaaende er skrevet i Slutningen af Aaret 1771, men siden er det bleven henlagt, og har saaledes hvilet indtil d. 9^{de} Augusti A^o 1782, paa hvilken Dag jeg igien har begyndt ved Guds Naade at ville tegne det efterfølgende:

A^o 1758 d. 20^{de} Maj, som var Løverdagen efter Pindse Helligdage, om Morgenen Kl. imellem 6 og 7 behagede det den milde Gud at tage min sal. Fader til sig ved en særdeles stille, sød og salig Overgang fra dette timelige til det ævige Liv. Jeg og min Broder, som her vare hos ham, syntes vel Fredag Aften, at han var meget svag, talte og med ham derom, og det blev resolveret, at vi neste Morgen vilde sende Bud til Hr. Provst Bejer for at betiene ham med det hellige Alterens Sacramente, men da vi spurgte, om han syntes, at det endnu om Aftenen skulde skee, eller om vi begge skulde være hos ham og vaage Natten over, gav han os tydelig tilkiende, at han vilde bie til Dagen efter, og at vi ikkun skulde gaa tilsængs, da han og med den deiligste Roelighed og Andagt tog Afsked med os tilsidst. Vi retirerede os da, men befalede den, som havde Vagt hos ham, nøye at give Agt paa alle Omstændigheder, og i Øyeblikket give os Efterretning om, hvad der maatte skee, samt ellers sørge for alle Ting troelig. Da Klokken da var 4 omtrent om Morgenen, blev os mældet, at han gav tilkiende, at han vilde op og klædes paa, men var meget afmægtig; vi sagde da, at han i alle Ting maatte føyes og Anstalter saaledes gøres til det, han forlangede, men om han selv enten glemte det eller imidlertid faldt i Roelighed og Stilhed, skulde og alle Ting være stille om ham og intet videre foretages. Dette skeete. Han blev og strax efter stille liggende, og da denne Stilhed blev ved, kom Buddet igien til os Kl. 6 omtrent, da vi stod op, men fandt, at vores kiære Fader da var uden Følelse, Maal og Hørelse, saa

vi maatte vente, at hans Tid nu var tilende her paa Jorden. Dog laae han saaledes ganske stille og som i den sødste Søvn. Jeg gjorde da en Bøn til Gud for ham og lyste Herrens Velsignelse over ham, bad saa En blive siddende hos ham, saalænge der kunde fornemmes Liv og Aande. Men det varede ikke en halv Time efter, saa kom den samme og mældte os hans stille og salige Bortgang, at Aande og Liv gandske havde ophørt. Saadant et velsignedt Endeligt gav den milde og fromme Gud denne min elskelige gode og salige Fader.

Jeg og min Broder derimod blev nu satte i største Bevægelse og Bekymring. Min Broder satte sig strax paa en Hest og foer til Kiøbenhavn, og fik mit Brev med sig til Hans Excellence Hr. General von Plessen. Samme Herre var da saa naadig at kalde mig til min sal. Faders Successor, og selv naadigst leverede mig Kaldsbrevet d. 14 Junii, hvorpaa jeg den 2den Julii Mariæ Besøgelsesdag blev af begge Provsterne, af Hr. Provst Bejer¹⁾ i Skielbye Kirke og Hr. Provst Hvid i Gundersløf Kirke indsat. Imidlertid havde vi besørget min sal. Faders Begravelse, og da vi saae efter i hans Papirer, var dette især remarqvabelt, at hans Dødsdag var den samme Dato, nemlig d. 20de Maii, paa hvilken han for 47 Aar siden, A^o 1711, var ordineret til Præst. Skifte efter ham blev forrettet af Hr. Provst Bejer i Glumsøe, og blev tilendebragt den 2den Novbr., efter at der tilforn i Augusti Maaned var holdet Auction paa alle Ting. Den store og milde Gud føyede saaledes til sit Navn evig Ære, at jeg her i Skielbye Præstegaard kunde forblive, og var nu i dette Aar 1758 istandsat med alle nødvendige Ting.

I dette samme Aar kom jeg og i Egteskab med min kiære og trofaste Egtefælle, Dorthe Maria Borch, hvis Fader Hr. Ancher Borch den Tid var Sogne-Præst i Vordingborg og hendes Moders Navn er Drude Magrethe Høyer²⁾. Anledning til dette vores Egteskab var, at Mag. Monrad³⁾, den Tid Conrector, men nu siden Rector i Christiania i Norge, var bleven gift med min Kones Syster. Nu havde Monrad og jeg været fra vor Skolegang særdeles gode Venner, men da hans Kone var død A^o 1756 og han var i Kiøbenhavn, skeete det, at jeg besøgte ham i sal. Justice-

¹⁾ Provst Peder Grove Valentinsen B. i Glumsø.

²⁾ Giessing: Jubellærere II 1, 284.

³⁾ Søren Serup M. * Anna Cath. Borch (l. c., sml. Chr. Hansen 110).

Raad Anchersens Huus, og der saae min egen lille Kone, og vi derover spøgede med hverandre, Monrad og jeg, at vi og skulde være Svogre, ligesom vi tilforn hafde været saa gode Venner. Jeg var den Tid personel Capellan hos min sal. Fader, og tænkte den Tid ej videre paa noget alvorligt i den Sag. Han reiste til Norge og jeg til Skielbye igien og derved forblev det; men den milde Guds naadige Forsyn hafde alt besluttet, at dette Egteskab skulde virkelig skee; thi da min sal. Fader nu blev bortkaldet 2 Aar efter den Tid, og da først af mig ved sal. Professor Munthe¹⁾ i Kiøbenhavn blev giort Forslag og Ansøgning om dette Egteskab, saa var og alle Ting strax færdig. A^o 1758 den 16 Augusti hafde altsaa min lille Kone og jeg Ja-Ord udi Vordingborg udi hendes Forældres Huus og derpaa holdte vi Bryllup i Kiøbenhavn i sal. Justice-Raad Anchersens Residentz, hvis Frue, som tilforn hafde været gift med Raadmand Høyer, var min Kones Mormoder, den 11^{te} October 1758, da vi og strax efter tillige med hendes Forældre reiste til vores Boepæl i Skielbye Præstegaard, og siden reiste hendes Forældre herfra til Vordingborg. Den milde Gud være evig Ære for al sin Naade, Godhed og Trofasthed imod os i dette vores Egteskab, som nu har continueret i 24 Aar, da dette skrives, til førstkommande 11 Octbr. Gud give os fremdeles Naade til al timelig, aandelig og evig Velsignelse fremdeles!

Aar 1759 d. 24 Julii, en Tirsdag om Aftenen Kl. 10, blev vores ældste Søn fød og i Daaben, Onsdagen den 1 Augusti, kaldet efter sin Morfader Ancher Borch; hans Mormoder Mad. Borch bar ham til Daaben, og Frøken Anchersen stod hos, som den Tid var paa Borrebye. Faddere vare: Hr. Justice-Raad og Professor Anchersen i Kiøbenhavn, gift med hans Moders Mormoder, som og var hos os, men ei torde tage sig paa at komme i Kirken for at bære sin Daatter Daatters Søn til Daaben, men glædede dog og oplivede os alle ved sin Nærværelse meget; fremdeles var og hans Morfader Hr. Borch og hans Farbroder Sr Christian Hansen Faddere ved Daabsforretningen. Aar 1760 d. 18^{de} September om Eftermiddag Kl. omtrent 6 blev vores anden Søn fød til Verden og opkaldt efter sin Farfader. Han blev døbt i Skielbye Kirke Torsdagen d. 25 September. Provstinde Bejer i Glumsøe bar ham til Daaben. Fadderne vare sal. Hr. Stifts-Provst Hviid, den Tid

¹⁾ Caspar Fred. M., S. af Anna Pedersd. Kaasbøl og Svigersøn af den fornævnte Sognepræst Mag. Eiler Christoffer Kaasbøl (se foran S. 307 Anm.).

Provst i Øster-Flacheberg Herred og Sognepræst for Qvislemark og Fiurendahl Meenigheder, Hr. Evens, Sognepræst i Aversie, Mons^r Bender her i Præstegaarden¹⁾ og Jomfrue Matthisen paa Gundersløfholm, som stod hos Provstinden. Vores 3die liden Søn, Herman Høyer, som blev fød d. 27 Dec. 1761, døde igien den 15 Februarii 1763, da han baade var syg for at faaé Tænder og tillige fik Meslinger. Ligeledes bortdøde igien endnu snarere en liden Daatter for os, som blev fød d. 7 Dec. 1762, blev strax hiemmedøbt formedelst befrygtende Svaghed og kaldet efter sin Farmoder Malene, og døde omtrent 9 Timer derefter; hun blev begravet d. 15^{de} Dec. ligesom sin nest tilforn ommældte Broder i Skielbye Kirke i Choret. Men det sørgeligste Dødsfald med vore smaae Børn var i Henseende til den efterfølgende Hans Peter, som var opkaldt efter den nu og med ham salige Justice-Raad Anchersen i Kiøbenhavn. Han blev fød d. 9^{de} Febr. 1764. Da han hafde fyldt 6 Aar, kom her om Sommeren A^o 1770 en Frygt over heele Egnen formedelst de grasserende Børne-Kopper. Paa Gundersløfholm var et lidet Barn, som General von Plessen ved Doctor Buchhave i Soer vilde lade inoculere, og bebreidede os saalenge, at vi endelig og resolverede, at lade vore Børn inoculere tilligemed. Vi hafde den Tid 4, 3 Sønner og 1 Daatter, om hvis Fødsel siden bliver at mælde, og disse vare af meget ulige Alder. Men førend endnu den berammede Tid var kommen til Inoculationen, blev vores ældste Søn Ancher uformodentlig overfalden af Kopperne. Da vi nu kaldede Doctor Buchhave til os og raadforde os med ham, bebreidede han os ydermeere, at vi saalenge hafde biet med Inoculationen, og derpaa strax begyndte det med de andre 3 tillige med det Barn paa Gundersløfholm. Imidlertid hafde Ancher mange Kopper, men efter en 14 Dages Sygdom blev Gud skee Lov strax bedre, og kom sig godt. De andre bleve med Medicamenter præparerede og holdte deres foreskrevne Diæt, men den lille Hans Peter, som nok ej holdt sig saa nøye efter de foresatte Regler, han blev og tidligere syg end de andre og fik tillige forskrekkelig mange Kopper. Just til end større Bekymring for os blev Doctor Buchhave selv gandske syg, kunde ikke komme her, og det gik langsom til og var vanskeligt at faaé noget at vide hos ham. Enden herpaa blev altsaa dette: Drengen var syg i hele 5 Uger fra d. 1 Sept. til hans Dødsdag d. 6 Octbr.; Kopperne faldt vel af

¹⁾ Nathanael B., Huslærer for Brodersønnen (se S. 322², Chr. Hansen 122).

ham, men Brystsyrge og Hoste udtærede ham foruden saa hastig, at han endelig ganske stille og sagte som et svagt Lys blev udsukt. Saaledes var disse Omstændigheder os meget sørgelige og beklagelige. Han blev begravet Mandagen d. 8 Octbr. og nedlagt hos sine 2^{de} Søsken i Skielbye Kirke. De andre 2, som vare tillige inoculerede, vare begge desto lykkeligere, idet deres Sygdom var meget lemfældig, og der blev ellers ingen Kopper dem, men det Saar, de hafde faaet af Inoculationen, traal Hob Materie til, men det lægedes og omsider vel.

Ao 1766 d. 10^{de} Martii, som var just Midfaste Søns, min lille Kone lykkelig og meget hastig om Natten omtrent 12 forløst med vores eldste ilive værende Daatter Drude Magrete, som ved Hiemme-Daab Søndagen nest efter blev baaret af sin Mormoder Mad. Borch, som den Tid boede i Nestved og som da gav hende sit eget Navn. Hun blev først ført til Kirken til Daabs Confirmation Mandagen d. 24 Martii af Jomfrue Ellen Muule Hansen, hendes Søsken Barn, som var sal. Gouverneur Hansens Daatter, og da forlovet med Professor Vitus Monrad i Kiøbenhavn¹⁾. Hos hende stod ved Daabs Acten Jomfrue Anna Margrete Bejer i Glumsøe. Faddere vare Deres Excellence Hr. General-Lieutenant von Plessen paa Gundersløfholm, hendes Farbroder Sr Christian Hansen og hendes Fetter Sr Hans Hansen²⁾, som begge den Tid var i Kiøbenhavn. Den 10^{de} Martii neste Aar 1767 gav Gud os atter en liden Daatter, som blev kaldet Friderica Birgita, men som efter langvarig Sygdom og Svaghed døde Ao 1769 igien, og ligesom en liden Søn, ved Navn Christian, der blev fød i April 1768, men døde i Januarii 1769, blev begravet i Skielbye Kirke: Christian d. 18^{de} og Friderica Birgita d. 27^{de} Januarii Ao 1769. Saaledes var den 1^{ste} Maaned i dette Aar meget travrig for os; men dog mistede vi endnu dette Aar en liden Søn, Friederich Christian, som blev hiemmedøbt, men levede ikkun 2 Dage og med de andre blev begravet d. 18 Augusti Ao 1769 i Skielbye Kirke. Ao 1771 den 24 Februarii, som var en Søndag, blev vores

¹⁾ Giessings Jubell. III 232, Weilbachs Kunstner Lex. 447, Chr. Hansen 110, 126.

²⁾ Broderen til ovennævnte Ellen Mule Hansen og Myndling af sin Farbroder Christian Hansen (se dennes Autobiographi 122 ff.), † 1785 (ib. 120), Ogsaa Chr. Hansen fik kort derefter i Ægteskab med Sus. Christiane Flakkebjerg 1769 en Søn Hans Hansen (Weilbach Konstnerlex. 238 ff.), der atter blev Fader til Maleren Etatsraad Constantin Hansen (ib. 229 ff., Hiort-Lorenzen: De Fredericia Bruuners Slægtbog 2. Udg. S. 20).

Daatter, Ellen Catrine født om Eftermiddagen Kl. omtrent 2, og blev døbt i Skielbye Kirke Tirsdagen d. 5^{te} Martii. Hun blev baaren til Daaben af Provstinde Stein i Qvislemarck. Faddere vare: Deres Excellence Hr. General von Plessen paa Gundersløfsholm, Hr. Clemen Olivarius, Forpagter sammesteds, og hendes Farbroder Sr Christian Hansen her i Skielbye. Jomfrue Ide Sophie Bejer stod hos Provstinden. A^o 1772 den 7^{de} Julii, som var en Tirsdag, blev vores Søn Caspar Friderich født om Eftermiddagen Kl. 3. Han blev døbt i Skielbye Kirke af Hr. Provst Bejer, som har forrettet Daabs Acten med alle vore Børn, Fredagen den 24^{de} Julii. Provstinde Hammer i Lille-Nestved bar ham til Daaben, og Jomfrue Helvig Bejer stod hos. Faddere vare ellers Hr. Peder Maar i Fensmark, Hr. Kiøbmand Mørch i Nestved og Hr. Forvalter Weinholt paa Gundersløfsholm.

Endnu behagede det Gud at give os en liden Søn, som blev kaldet Michael, og blev født d. 9^{de} Junii 1774. Men han døde nesten 3 Aar gammel efter en Sygdom af 6 Uger og 6 Dage, som vi troede fornemmelig var af Orm. Han blev begravet paa Skielbye Kirkegaard d. 13^{de} Maji 1777, ligesom og et lille dødfødt Drengbarn, hvormed min lille Kone blev forløst i Augusti Maaned 1776, og her blev nedlagt den 28 Augusti. Saaledes har da den milde Gud rigeligen velsignet vores Egteskab ved mange Borns Fødsel, nemlig 12 levende fødte Børn og et dødfødt Drengbarn: 8 levende fødte Dreng-Børn og 1 dødfødt, samt 4 Pige-Børn, af hvilke nu, da dette tegnes, som er den 14^{de} Julij A^o 1784, ved Guds Naade 5 lever, nemlig 3 Sonner og 2 Døttre. Men imidlertid, som ei andet kunde være, have vi og prøvet adskillige Ting foruden det, som allerede er tegnet. Den store Gud og hans hellige Forsyn bør vi i alle Henseender høyligst ære og tilbede. Vi bør inderligst takke Gud, som i vores Egteskab nu nesten 26 Aar har givet os mange og utallige gode, roelige Dage og Glædestimer, samt tillige naadelig og mildelig har beskiermet os i alle Farer og hiulpet os vel igiennem adskillige bedrøvelige og vanskelige Omstændigheder. Guds hellige Navn bør være høystlovet af os evindelig!

Min Kones Forældre boede i Begyndelsen af vores Egteskab i Vordingborg i god Velstand, alene min kære og gode Sviger-Fader var meget svag af Gigt. A^o 1762 begyndte først Sorgens Tid med sal. Frue Anchersens Død i Kiøbenhavn i Januarii

Maaned¹⁾. Hun var min Kones Mormoder. Men den efterfølgende Maaned bortkaldte Gud atter min lille Kones elskelige og kiære Fader, velbemældte Hr. Borch i Vordingborg, d. 18^{de} Februarii, da vi med Besværighed maatte reise derhen til hans Begravelse. Min kiære og trofaste Svigermoder²⁾ flyttede da i sin Enkestand til Nestved og kiøbte sig der et Huus, hvor hun og ankom endnu samme Aar 1762 i Efteraaret. Hun var strax saa kierlig, at hun tog vores ældste liden Søn til sig, og holdt ham i Skoele hos Hr. Samsøes Børn der i Byen. Dette blev ved, saalenge hun boede der i Nestved i 5 Aar, saa at han og tilsidst lærte noget i Latin hos Mons. Huulegaard, som var Præceptor hos Hr. Samsøe. A^o 1767 resolverede hun at flytte fra Nestved. Jeg hafde det Aar opbygget et Stykke nyt Huus med Værelser her i Præstegaarden, deels for hendes og deels for min Broders Skyld, at de begge kunde boet hos os. Min Broder blev kun et Aar her, men giftede sig og flyttede bort i Slutningen af Aaret 1768³⁾. Sal. Mad. Borch derimod blev hos os bestandig paa 17^{de} Aar lige til hendes Dødsdag den 20 Februarii A^o 1784. Hun var os en god, troefast og velsignet Moder. Og ligesaa inderlig hun elskede os som sine Børn, saa omhyggelige vare vi og til at sørge for hendes Pleie og Fornøvelse, saa lenge hun levede. Da min Kone var hendes eneste Barn og saaledes vore Børn hendes heele Slegt og Posteritæt, saa takkede hun og ofte Gud derfor, at hun i sin Alder og Skrøbelighed nu dog kunde have alle sine omkring sig. Det er visselig min Pligt i denne min Optegnelse at erindre mange Ting til dette salige Menneskes Roes og Berømmelse, omendskjønt hun og hafde adskillig menneskelig Feil og Skrøbelighed, som ei kan negtes, da det dog gandske godt overbalanceredes af det gode. I Begyndelsen af den Tid, hun kom her i Huuset, tog hun sig med største Kierlighed og Omhyggelighed af sine Børnebørn, lærte dem selv at regne, holdt dem til Guds frygt, at læse for sig, lod Pigebornene sidde hos sig at sye paa Ramme og ellers, og alt dette med største Flid, og med de kierligste Opmuntringer og Belønninger. Til vor eldste Daatter lod hun os giøre en anseelig Deel Linned, som skulde legges hen til hende i Fremtiden.

¹⁾ Giessing: Jubellærere II 1. 270. Hendes Navn var Cath. Wiel, * 1. Commercier. Herm. Høyer, 2. Prof., Justitsr. Hans Peter Anchersen.

²⁾ Drude Marg. Høyer, * 1. Mag. Chr. Johans. Dorscheus, † 1730 som øv. Capellan ved Trinitatis K. i Kjøbenhavn, 2. Præsten A. Borch i Vordingborg.

³⁾ Ofte nævnte Christian Hansen levede som Fæster i Skjelby (sml. Chr. Hansen 121).

Hun forfattede endog et Gave-Brev, hvorefter Ancher-Borch vores eldste Søn, skulde have 300 Rdr., Drude Magrethe, vores eldste Daatter, ligeledes 300 Rdr., og Hans Peter, som var opkaldet efter sal. Justice-Raad Anchersen 200 Rdr., men da den sidste ved Døden var bortkaldet, blev dette saaledes forandret, at disse sidste 200 Rdr. skulde gives til Ellen Cathrine, vores anden Daatter. Desuden flyede hun en Dag vores nest-eldste Søn Hans 100 Rdr., som skulde høre ham til, og som han leverede til mig, hvoraf jeg og min Kone da strax lovede ham, at han og skulde have Renten i Tiden, om Gud lod os leve med ham, hvilket og fremdeles paa bedste Maade skulde ham beregnes, idet mindste saa lunge til den heele Summa, baade Capital og paaløbende Renter og Rentens Rente kunde beløbe sig til 300 Rdr., at han saaledes kunde være lige med sine 2 andre eldste Søsken. Og endnu foruden dette ommældte Gave-Brev og de til Hans ndgivne Et Hundrede Rdr. i rede Penge, har hun og ved skriftlig Optegnelse ligesom testamenteret og deelt iblandt vore Børn et og andet af Bøger, Sølv og Pretiosa. Hvilket altsammen visselig skete i en god Meening og Intention, saa vidt man skulde slutte; men da Børnene den Tid vare smaae og mange Forandringer siden kunde møde, som hun og imod sin Formodning den Tid siden selv oplevede og saa, kan jeg ikke negte, hun jo og siden noksom fortrod adskilligt, især det ommældte Gave-Brev og erkjendte det for overilede og ei vel betænkte Resolutioner. Men da dette salige Menneske hafde den naturlige Skrøbelighed at være særdeles heftig i alle sine Passioner, er hun visselig meget at undskylde; thi Gavmildhed imod sine Born og Børnebørn og Kierlighed til dem har alt for stort og godt et Skin, at jo endog de aller sagtmodigste, dydigste og skarpsindigste Mennisker meget let kan blive, og virkelig og mangan Gang ere derved blevne henrevne. Da hun tilsidst endog ofte taledede om at rive dette Gave-Brev og andre Optegnelser i Stykker og mortificere det ene med det andet, stræbede jeg stedse den Tid som tilforn at moderere hendes Iver, og overgav hun saaledes og alle Ting omsider til min og min Kones, hendes eeniste Daatters eget Godtbefindende at lempe Tingene saa godt, som vi kunde. Ancher, den eldste Søn, fik strax af hende selv, da han var bleven Student A^o 1777, det ene Hundrede af sine 300 Rdr. Dette var den første Begyndelse til Smærterne, og da maatte han endog efter hendes Forlangende love at betale hende Renter af dette 100 Rdr., siden hun dog ei i Legats eller Gave-Brevet hafde forpligtet sig til at udbetale noget, førend hun døde. Men det gik

ei saa haardt til. Vor Herre lod Grandmama leve nogen Tid' endnu. Ancher trengte til Penge alt meere og meere, da han laa ved Universitetet i Kiøbenhavn. Summa Summarum Grandmama maatte hielpe at løse en Knude efter den anden. Det andet hundrede Rdlr. blev atter med hendes Vidende afskrevet paa Gave-Brevet og udbetalt til ham, da han tog Examen philosophicum, og det tredie gik med til Examen theologicum; dog dette sidste vidste det salige Menniske ei selv, at det skete, siden hun den Tid alt var meget svag, og jeg maatte da bestyre alle Ting for hende, saa at Ancher dog saaledes i hendes levende Live har faaet rigtig udbetalt og haver afkwitteret for sine 300 Rdlr. efter ommældte Gave-Brev. Dette har jeg her fremdeles villet antegne til Oplysning for mine kiære Børn i Fremtiden. Gud veed, at jeg og min lille Kone nok som troelig har formanet dem samtlig til Enighed og Kierlighed imellem sig indbyrdes. Men man veed, hvad Tvistens Eble kan giøre og saa ofte har giort i Verden. Og den milde Gud veed alene, hvorlænge de kan have deres Forældre i levende Live til at jevne paa alle Ting og hindre deres Fortræd og Skade. Imidlertid ville vi alle tilbede og sukke efter Guds naadige Forsyn og Bestyrelse, som alene kan udføre alle Ting i Tiden til det bedste.

Efter at dette nest forestaaende igien en Tid havde saaledes ligget hen fra Aaret 1784, er indtil nu dette Aar d. 14^{de} Julii 1792 mange og betydelige Ting efter Guds milde Forsyn og behagelige Villie vederfaaret mig og mine. A^o 1785 i April reiste jeg med min yngste Søn, Caspar Friderich Hansen, til Kiøbenhavn, hvor han hos Urtekræmmer Friborg har været sine 7 Aar, og efter at have siden en kort Tid opholdt sig i Præstøe hos Kiøbmand Juul, nu agter sig i Hr. Friborgs Tjeneste igien som Svend til Michels Dag 1792. Endnu havde jeg og min lille Kone den Glæde dette Aar 1785, at vores eldste Søn Ancher, efter en udstanden haard Sygdom 1783 og meget vanskelige Omstændigheder, nu ikke alene havde god Helbred, men endog fandtes duelig til at forestaae Præste-Embede, hvortil han her hos mig nogen Tid med stor Lykke havde faaet god Øvelse. I Aaret 1786 reiste jeg med ham til Kiøbenhavn, hvor han prædikede for Demis med bedste Charakter, og just i denne Tid blev han af den gamle Mag. Smith i Mehr¹⁾ forlanget at være Personel-Capellan hos ham..

¹⁾ Mag. Peder Troelsen Smith i Mern, f. 1707, S. af Generalfiskal T. S. og Ellen Pedersd. Kaasbøl (se foran S. 307 Anm.).

Vi forundrede os alle! og inden Aarets Udgang var han ordineret Præst 1786. Endnu meere om ham; i Aaret 1789 blev han af Hr. Etatz-Raad Reiersen¹⁾ kaldet til at være Sognepræst i Allersløv²⁾ i Hr. Jonges³⁾ Sted, som jeg havde gaaet i Skoele med i Kiøbenhavn. Men dette er endnu ikke nok om ham: et Par Dage, efter han var indsat som Præst i Allersløv, kom Hr. Forvalter Fraas paa Saltøe til mig med en Hilsen fra Geheime-Raad von Plessen⁴⁾, at han efter sin Broders, Cammer-Herre von Plessen paa Gundorsløvholt⁵⁾, hans Recommendation, vilde kalde ham som Præst til Carrebech. Han maatte vel undskylde sig i den Forfatning som han var. Men vi maatte alle hiertelig ydmyge os med Tak til Guds milde Forsyn. Men førend jeg endnu ret kommer til dette for os betydelige Aar 1789, vil jeg og mælde om de foregaaende. A^o 1787 lille Juule-Aften fik jeg Hr. Biskoppens Brev om, at jeg var udvalgt af alle Præsterne i Herredet og nu blev beskikket af Biskoppen til at være Vice-Provst i Tybjerg Herred, og saaledes i Fremtiden at succedere Provst Beyer, om jeg overlevede ham. Dette var slet ikke efter mit Ønske, men af Agtelse og Kierlighed til Hr. Provst Beyer, som jeg i mere end 40 Aar havde kiendt og æret, kunde jeg ej undslaae mig, men i Guds Navn strax efter Nytaar 1788 publicerede Hr. Biskoppens Brev og antog mig denne vanskelige Post. Gud give hertil Lykke og Naade! I dette mit nye Embede var dette det betydeligste i Aaret 1788, at jeg maatte indsætte den unge Hr. Welleyus i Næsbye som Sogne-Præst i Hr. Weelsgaards Sted, som var kaldet til Alsted, ligesom jeg i samme Aar i Herlufmagle Kirke og copulerede benævnte Hr. Welleyus og Kiæreste. Men nu kom det betydelige Aar 1789. I dette Aar blev min eldste Daatter Drude Magrethe gift med Hr. Forpagter Muus⁶⁾ paa Bostrup d. 22^{de} Junii. Min ældste Søn Ancher blev Sognepræst i Allersløv og samme Aar ligeledes, den 19^{de} October, gift med Jomfrue Hofnagel i Alsted Præstegaard. Den milde Gud give begge disse Brudepar Lykke og Naade!

Det Aar 1790 begyndte strax med store og meget betydelige

¹⁾ Legatstifteren Niels Lunde R. t. Oremandsgaard.

²⁾ Alleslev i Baarse Herred.

³⁾ Nic. Peders. J., † 1789.

⁴⁾ Chr. Ludv. Scheel-Plessen, f. 1741, † 1801, S. af Mogens S. P. og Brodersøn af førnævnte General Plessen (Benzons Stamt.).

⁵⁾ Carl Adolf Plessen, f. 1747, † 1810 (Ib.).

⁶⁾ Joh. Jac. M. (Vahl: Chr. Nielsens Slægtetog S. 6, Giessing Jubell. II 1. 309).

Forandringer for mig. Den gamle og brave Provst Beyer blev syg lige ved Aarets Begyndelse og blev ved Døden bortkaldet d. 11 Februarii, hvorved hele Provstiets Byrde blev mig paalagt. Den milde Gud give hertil stedse Hielp og Naade! Sidst i Januarii dette Aar døde ogsaa sal. Doctor Anchersens Frue¹⁾ i Ribe, da jeg paa min Kones Vegne ufeilbar maatte mælde mig, og i Følge af sal. Justitz-Raad Anchersen og Frue i Kiøbenhavn, deres Testamente, giøre Paastand om Arv. Det var allerede sagt os 1760, da sal. Doctor Anchersen i Ribe ved Døden var afgangen, af sal. Justitz-Raad Anchersen og Frue i Kjøbenhavn, at vi i Tiden kunde blive Arvinger der, da Doctor Anchersen og Frue havde oprettet et almindeligt reciproque Testamente, og der var gode Midler, men alting maatte bie til Frue Doctorindens dødelige Afgang. Men da baade Hr. Justitz-Raad Anchersen og Frue selv levede i Kiøbenhavn, og begge min Kones Forældre i Vordingborg ligeledes vare i levende Live, tænkte vi to stakkels unge og nygiftede ei videre derpaa den Tid. Sal. Mad. Borch, min Svigermoder, som af disse levede længst og indtil 1784, taledes vel og en Tid noget om Frue Doctorinde Anchersen i Ribe, men tilsidst blev hun selv svagelig nogle Aar, og Sagen selv gik hende da i Glemme med al Verdens Væsen, ligesom vi andre fik mere og mere andre nærværende Ting at være opmærksomme paa, saa at vi efter saa lang Tid nær ei havde fundet iblandt mange Papirer sal. Justitz-Raad Anchersens og Frues i Kiøbenhavn deres Testamente, hvorpaa dog hele Sagen, naar saa var, skulde grunde sig. Endelig da Frue Doctorinde Anchersens Dødsfald blev af den brave Hr. Stifts-Propst Grundahl i Ribe strax publiceret i Aviserne, maatte vi nødvendig vaagne op af Dromme. Denne Sag skaffede mig da en Hob Skriveri for det første, men Gud skee evig Lov, det faldt omsider godt ud. Min lille Kones Prætensioner bleve vel heftig modsagte, men jeg forsvarede dem det bedste jeg kunde. Dog maatte det ved en Høyeste Rets Dom afgjøres tilsidst den 25^{de} April dette Aar 1792, da denne Spatz saaledes varede omtrent halvtredie Aar, inden vi gandske kom ud af den Omstendighed. Imidlertid maa jeg dog erindre den gode og dydige Hr. Justitz-Raad Balle²⁾ i Ribe, som just i andre sine

¹⁾ Fornævnte Justitsr. H. P. Ankersens yngre Broder, Physicus Dr. Anker Ankeren i Ribe, efterlod sig ved sin Død 1760 som Enke Ingeborg Kirstine Fridsk (Giessing anf. St.).

²⁾ Emanuel J. J. B. (se Nyerups Litt. Lex. 34. Erslews Suppl. III 511^b, Langes og Halvorsens), † 1821.

Forretninger var i Kiøbenhavn, da hans Nærværelse og Bekiendtskab meget faciliterede Omstændighederne tilsidst. Dette gik altsaa, Gud skee evig Lov! meget lykkeligt i Aaret 1792. Og da vi nu fra Jylland havde faaet en god Arv, saa besluttede min lille Kone og jeg strax at bestemme dette imellem vore 5 Børn, at da de alle havde kiendt deres Grandmama og den yngste af dem nu og var allerede næsten 12 Aar, førend hun døde, saa vilde vi, at de fra nu af skulde hver især, uden nogen Forskiel af Kiøn og Alder, eller i Henseende til andre Omstændigheder, have 300 Rdlr. til en Erindring af sal. Madam Borch. Hvorimod hendes Gavebrev, angaaende een og anden af dem, hermed skulde være ophævet, og de i den Sag alle være lige; hvilket vi og strax gav dem samtlige tilkiende, hvormed de ogsaa vare vel tilfredse, hvorimod vi Forældre og lovede efter Omstændighederne at betale disse Penge ud til dem i vores levende Live, og iøvrigt formanede dem til Enighed og Kierlighed med Taksigelse til Gud.

I Aaret 1793 er atter betydelige Ting forefaldet. Jeg havde i October 1791 faaet Hr. Jens Colding til mig for at være mig med Skrivning og med at prædike behielpelig, men da han havde en Farbroder i Jylland, som havde Jus vocandi til Blære og Eidrups Sogne i Viborg Stift, kaldede han ermældte Jens Colding sammesteds hen i Octbr. 1792, hvilket Arbeide blev begyndt paa, da han omtrent havde været et Halvaars Tid i mit Huus. Imellem ermældte Hr. Jens Colding og vores anden Daatter Ellen Cathrine var dog i den Tid bleven saadan Bekiendtskab, at de rigtig giftede sig sammen og reiste begge til Jylland i dette Aar d. 30 Junii. Den milde Gud hielpede naadelig dem og os alle! — Vores anden Søn Hans har indgaaet i en Hollænderi-Forpagtning paa Raunstrup her i Nærværelsen. Men for at faae alle disse Ting i Orden har jeg rigtig laant en Deel Penge. Og er da nu og, efter det forestaaende, udbetalt til de 4 eldste af vore Børn, til hver især de ommældte 300 Rdlr. til en Erindring om deres sal. Grandmama Mad. Borch. Saa at alene Caspar Friderich, deres yngste Broder, er tilbage i den Sag. Alle disse Omstændigheder ere i dette Aar 1793 passerede, og haver jeg antegnet denne Efterretning herom i Augusti Maaned samme Aar, befalende den trofaste og milde Gud den tilkommende Tid! Hans Navn være evig æret og velsignet!

I den milde Guds velsignede Navn har da og dette forestaaende ligget og hvilet saaledes hen til den 29^{de} Januarii 1798, da jeg først har begyndt videre at anføre følgende: A^o 1794 søgte

jeg at resignere Provste-Embedet i Tybjerg Herred, hvilket da endelig blev fuldbragt i October Maaned; men disse Omstendigheder havde saadanne underlige Følger, at over 3 Aar gik hen, inden jeg dog nogenledes kom ud af Tingene. Da jeg i Begyndelsen af Aaret 1794 begyndte mit Alders 70^{de} Aar, besluttede jeg og ikke at bie længere med at nedlægge Provstiet, og en Anordning angaaende Overformynder-Regnskaber og Ansvar, som kom ud i Martii Maaned samme Aar, opmuntrede mig endnu meget mere til at ile i denne Sag. Jeg var og saa lykkelig, at jeg i benævnte October Maaned kunde overlevere alting til Provst Sebbelow¹⁾ i Glumsøe, som min Efterfølger i Provstiet. Men denne gode Mand, efter at han endog selv havde været hos mig og imodtaget alle Provstiets Papirer, blev saa forskrækket ved at læse dem igiennem, at jeg maatte komme og tage igjen alle de Pante-Obligationer, som horte til Klokker Fugledes²⁾ Stervboe i Nestved, dels fordi han endnu paastod, at jeg endnu skulde forfatte det befalede Regnskab for 1794 angaaende Overformynderiet, dels og fordi de ommældte Obligationer ikke vare alle indrettede efter den nye Anordning i dette selvsamme Aar 1794. Jeg svarede vel, at jeg allerede havde indsendt mit Regnskab for 1793, og det var ei sendt mig tilbage, og endskjønt Anordningen i Martii 1794 vel befalede, at de Regnskaber pro 1793 skulde saaledes, som da blev anordnet, indrettes og indsendes, saa forstod jeg det dog paa den Maade, at det maatte ikkun angaae de Regnskaber, som ei allerede tilforn vare indsendte; allermeest, da mit indsendte var antaget, ja endog giort Forespørgsel om noget desangaaende siden, hvilket jeg havde besvaret, og Regnskabet blev mig ei tilbagesendt. Hvad den nye befalede Indretning med Stervboers Pantebreve angik, da havde jeg just i den Henseende ilet med min Resignation, for at blive befriet fra dette og alle andre Provstiets byrdefulde Arbejder, forhaabende derfor og i min Alder saaledes at blive forskaanet derfor. Men med et Ord, enten jeg peeb eller jeg sang, maatte jeg paatage mig alt det forlangede. Provst Sebbelow kom selv til mig og førte Procurator Hansen i Herlufllille til mig med, og raadede mig at betroe alle disse Forretninger til ham, hvilket og skeete i November 1794. Jeg havde tilbudet baade skriftlig og mundtlig, at jeg baade vilde betale Provst Sebbelow alle i den

¹⁾ Christoffer Vald. Jørgens. S.

²⁾ Hans Bonsen F., † ug. 1776. Sml. Leugnicks Stamt. Fuglede.

Sag paagaende Bekostninger og desuden ved et Honorarium forskyldte hans Umage: men her var intet at udrette, og han sagde tilsidst, at Procurator Hansen kunde paa en 14 Dage gjøre det, og saa kunde baade han og jeg være roelige i den hele Sag. Dette blev en underlig Roelighed. Proc. Hansen var meget roeligere i den Sag end vi begge to. Det heed vel, at nogle af Fugledes Obligationer skulde opsiges og forandres, og det heele Aar 1794 og 1795 gik bort; Rentekammeret skrev til Biskoppen, Biskoppen til mig og Provst Sebbelow, og vi kunde intet andet svare, end at Proc. Hansen havde Sagen ihænde og sagde, at der behøvedes Tid til at faae det færdigt. Endelig allersidst i Februarii 1796, som var da meget over 2 Aar efter Tiden, var jeg dog saa lykkelig, at Proc. Hansen kom til mig med et Regnskab for den forbigangne Tid, som jeg da og strax indsendte. Jeg havde lovet Proc. Hansen 20 Rdl. for sin Umage, og 10 Rdlr. tog han foruden strax; dette var og skeet; men nu sagde Provst Sebbelow, at han endnu ei kunde tage imod de hos mig liggende Obligationer, Fugledes Stervboe tilhørende, som Proc. Hansen over i tre Aar beholdt hos sig, og som jeg dog endelig havde faaet tilbage, førend mit Regnskab ved Antegnelser var afgjort, og Antegnelserne, som maatte komme, vare besvarede. Dette saae nu altsaa ud til stor Vidtløftighed, og Taalmodighed behøvedes imidlertid. Dog kom i Augusti 1796 Antegnelserne, og da Proc. Hansen havde forbundet sig til ogsaa at besvare disse, som strax bleve fordrede, saa gik Tiden atter hen til først i April 1797, førend jeg kunde faae det fra ham, ja dette kom endog til den Yderlighed, at jeg blev truet med Mulct, just den Dag efter at jeg havde faaet Tingene fra Procurator Hansen, saa at Antegnelsernes Besvaring dog endelig i Tide blev indsendt. Men Provst Sebbelow vilde dog ej endnu tage imod oftommeldte Obligationer, førend Antegnelserne gandske vare igien besvarede og de indsendte Besvarelser deciderede. Dette biede atter til Julii 1797, da kom endelig saadant fra Rentekammeret. Men den gode Hr. Provst Sebbelow gjorde endnu Instancer fornemmelig angaaende Skiøde paa forrige Peder Hansens Gaard i Nestved, som havde været pantsat til Fuglede; men endelig tog han dog imod Obligationerne den 11^{te} October og imod de øvrige Papirer den 22^{de} ejusd. 1797.

De paafølgende Tildragelser gjorde mig den Tid saa nedslagen, at jeg lagde dette ovenanførte hen en lang Tid, og har først den 21^{de} Aprilis 1800 igjen begyndt at tegne dette: Efterat Provst

Sebbelow var død den 13^{de} Novbr. 1797, blev Hr. Provst Wellejus hans Eftermand baade i Provstiet og Præste-Embedet, og Alting fik nu en anden Skikkelse. Saa hiertelig som Provst Sebbelows uventede, tidlige Dødsfald forskrækkede mig, saa facilt og roeligt gik dog alting af i Henseende til mine Sager angaaende Provstiet. Proclama med kongelig Bevilgning blev udstædt i Aaret 1798 baade til Tinge og i de Berlingske Aviser, saavel som i den Altonaiske Mercurius, at om nogen havde noget at anmelde i Henseende til Provstiet i Tybjerg Herred, enten i Hr. Provst Sebbelows Tid som Provst eller tilforn, da skulle stricte og peremptorie give det tilkiende inden Aar og Dag; og den Tid er da nu udløbet gandske, uden at jeg har hørt det allermindste om noget. Dette kom da saaledes, Guds Navn være evig æret, til en Endelighed!

I Aaret 1798, da jeg nu var i mit 74^{de} Alders Aar, forestillede Hr. Hee¹⁾ den Tid Præst i Fodbye, mig, da han hafde hørt, at jeg endog gierne ønskede at nedlægge gandske Præste-Embedet, at han i saa Fald haabede at kunne blive min Successor. Jeg hafde allerede i Aaret 1796 Hr. Nyboe²⁾ til Capellan pro Persona. Men Hr. Hee haabede med og ved Herskabets Godhed, at det kunde skee med det samme, at Nyboe igien kunde komme til Fodbye. Vi overveiede dette alle 3, gjorde en Interims Convention imellem os selv, og det blev resolveret, at baade Hr. Hee og jeg, saavel som Hr. Nyboe skulde skriftlig gjøre Forestilling og Ansøgning herom til det høye Herskab. Dette skete med saadan lykkelig Fremgang, at den 16^{de} November 1798 blev Hr. Hees. Kaldsbrev confirmeret af Kongen, og den 1^{ste} Martii 1799 Hr. Nyboes ligeledes til Fodbye. Hr. Hee havde tilforn været hos mig som Studiosus og Candidatus ministerii og hialp mig meget brav i at prædike og cathechisere, og dette havde og givet Anledning til, at han blev Præst i Fodbye. Det er mig altsaa desmere kiært, at den Sag kom i Rigtighed, da vi saavel kiendte hverandre. Den milde Gud give Lykke og Naade fremdeles, at alting maa blive til vores fælleds Bedste! Dette har nu saaledes henlagt i nogle Aar. Imidlertid døde omsider baade min Broder Christian her i Schielbye og hans Kone i dette Aar 1803 i April og Maj, da han var 2 Aar yngre end jeg og hun endnu yngre.

Videre er af ham selv ikke anført, hvorfor endnu maa hertil

¹⁾ Niels Hee, † 1824 som Præst i Skjelby.

²⁾ Johannes Nyboe, † som Præst i Fodby 1844.

anmeldes, at den gamle Provst Hansen levede nogle Aar derefter i sin Roelighed i sine forbeholdne Værelser i Schielbye Præste-Gaard tillige med sin Kone i al Enlighed, til det behagede Gud at bortkalde hende d. 2 Julij 1805 i sin Alders 65 Aar og blev begravet paa Schielbye Kirke-Gaard for Enden af Kirken ved Koret. Han levede derefter i al Stilhed og havde en gammel Kone at holde Huus for sig, da han ellers var frisk og rørig, men [havde] tabt meget paa Syn, Hukommelse og Hørelse, til d. 15 April 1811, da han efter et Par Dages Sygdom stille og roelig hensov i sin Alders 87 Aar og blev begravet d. 23^{de} næstefter paa Schielbye Kirke-Gaard ved Siden af sin Kone. Ellers maa anføres som en Sieldenhed, at da han kom som Barn med sine Forældre til Schielbye, blev han der opfodt og siden blev Præst efter Faderen, saa han havde været i Schielbye Præste-Gaard over 82 Aar og i al den Tid paa et Aar nær holdt Julefesten der i Præste-Gaarden.

Efterretninger om Familien v. Zernichow (Czernichow) i Norge.

Ved H. J. Huitfeldt.

(Fortsat fra S. 221.)

Generationen F. (1—3).

Oberstlieutn. *Chr. D. v. Z.s* og *Margr. Maria Tybrings* Børn.

Peter Nicolai v. Zernichow (opkaldt efter Farfaderen) er efter F. 1. sin egen Optegnelse født 31 Marts 1758 paa Gaarden Bjørnetraa i Fjære Sogn ved Grimstad¹⁾, var Elev ved den Norske Krigsskole fra 1. 10. 1773 til 18. 8. 1774 og blev 21 August 1776 Second-lieutenant à la suite ved første Vesterlenske Infanteriregiment, hvorved han formentlig 12 Septbr. 1780 kom i virkelig Tjeneste og 30 April 1783 avancerede til Premierlieutenant. 25 Novbr. 1791 fik han Capitains Charakter ved Vesterlenske Regiment (da kun et, idet det forrige første Vesterlenske Inf. Reg. nu kaldtes Thelemarkske Reg.) og synes kort efter at være bleven Compagniechef ved 3^{die} Ryfylkeske Compagni af samme Regiment, hvorved

¹⁾ Dette er uden Tvivl rigtigt, uagtet han ikke findes døbt der i Sognet, men den nu i Rigsarchivet bevarede Ministerialbog er saa skjødesløst og uenigtigt ført (af Klokkeren?), at der af Udeladelsen intet kan sluttes. Faderen angiver ham 1787 født 31 Mai 1758 og gift 12 Decbr. 1785 samt hans Hustru født 12 Februar 1763 (Optegnelser i de Bertouchske Samlinger i Danske Geheime-archiv); i Texten ere imidlertid hans egne Angivelser fulgte.